

№ 78 ნოემბერი - დეკემბერი 2024 წელი

რელიგიურ-საგანმანათლებლო ჟურნალი

საღი მოვარე

წინასიტყვაობა

ძვირფასო მკითხველნო!

მოგესალმებით მონყალე და მწყალო-ბელი უზენაესი ალლაჰის სახელით! უზენაეს ალლაჰს უსაზღვრო ქება-დიდება ყოველივე ბოძებული სიკეთისათვის. ლოცვა და სალამი სამყაროთათვის წყალობად მოვლენილ მუჰამედ შუამავალს. ისლამში ერთ-ერთი საკითხი, რომელზეც ძალიან დიდი ყურადღება არის გამახვილებული, ნათესავებს შორის ურთიერთობის დაცვა და გაღრმავებაა. ჩვენ მუსლიმი საზოგადოება ვალდებული ვართ ნათესავებთან ხშირი მისვლა-მოსვლა გვქონდეს, ერთიმეორეს დავეხმაროთ და ერთმანეთის პრობლემები გავიზიაროთ. ასევე ჩვენ გვმართებს ბედნიერი დღეები გავიზიაროთ და გაჭირვებისას ერთმანეთს მატერიალური თუ მორალური დახმარების ხელი გავუწოდოთ. ერთიმეორე ყოველთვის უნდა მოვიკითხოთ და თუ შორს იმყოფებიან, ხანდახან ვესტუმროთ. დღეს ნათესავების მოკითხვისთვის ძალიან ბევრი საშუალებები არსებობს მათ შორის სოციალური ქსელი. ნათესაური კავშირი, ეს ისეთი პრინციპული და მნიშვნელოვანი საკითხია, რომელზედაც უზენაესი ალლაჰი ყურანში შემდეგს მოგვინოვებს: „ჰეი, ადამიანნო! გეშინოდეთ თქვენი ღმერთის, რომელმაც გააჩინათ თქვენ ერთი სულისგან, და გააჩინა მისგან მეწყვილე (მეუღლე)მისი, ხოლო მათ ორისგან გაამრავლა უამრავი კაცი და ქალი. გეშინოდეთ ალლაჰისა, ვისითაც ურთიერთობთ ერთმანეთს შორის და გაუფრთხილდით ნათესაურ კავშირებს. უეჭველად, ალლაჰი ზედამხედველია თქვენი!“ (ნისა 4/1)

აბუ ეიუბ ელ-ენსარის გადმოცემის მიხედვით, ერთხელ ალლაჰის შუამავალთან ერთი ადამიანი მივიდა და თხოვა: ალლაჰის შუამავალო მასწავლე რაიმე ისეთი ქმედება, რომლის წყალობითაც სამოთხესთან მიახლოებასა და ჯოჯოხეთიდან დაშორებას შევძლებ. მუჰამედ შუამავალმა მას უთხრა: ეთაყვანე გამჩენს და მას მოზიარედ არავინ დაუწესო. სწორად შეასრუ-

ლე ლოცვა, გადაიხადე ზექათი და კარგად მოექეცი ნათესავებს! როდესაც კითხვაზე პასუხმიღებული ეს ადამიანი მიდიოდა, ალლაჰის შუამავალი გვერდით მდგომ ამხანაგებს მიუბრუნდა და უთხრა: თუ ეს ადამიანი ყველაფერ ამას სრულყოფილად შეასრულებს, აუცილებლად სამოთხეში მოხვდება. (მუსლიმი იმანი 14) ყოველთვის უნდა გვახსოვდეს, რომ იმ ახლო ნათესავებისათვის განეული ყოველგვარი დახმარება, რომლებიც მნიშვნელოვან სიძნელეებს განიცდიან, უფრო ღვთისნიერი საქმეა, ვიდრე უცხოთათვის განეული სიკეთე. ამ თემასთან დაკავშირებით ალლაჰის შუამავალი ამბობდა: „მე ზავრისთვის გაცემული მონყალებისთვის ერთი ჯილდო იწერება, ხოლო ნათესავისთვის გაცემულისთვის ორი. აქედან ერთი მონყალებისთვის, ხოლო მეორე ნათესაური ურთიერთობების მხარდაჭერისთვის“. (თირმიზი ზექათი 26) დიდად სამწუხაროა, რომ ჩვენ დროში ახლო ნათესავებსაც კი ვივიწყებთ, რომელთაც ჩვენიდან მხოლოდ მცირე მანძილი აშორებთ. დღევანდელ პერიოდში ხშირ შემთხვევებში მშობლების მოკითხვა - მონახულებაც გარკვეულწილად პრობლემატურ საკითხად იქცა, რაც ჩვენთვის რა თქმა უნდა არ არის სასურველი. მიზეზად კი სახელდება დღევანდელი დაძაბულობა და მოუცვლელობა, მაგრამ ეს გამოსავალი როდია. მშობლების მონახულება, მოკითხვა, დალოცვა, მათი გულის მოგება და მათზე ზრუნვა ყველა ჩვენგანის ვალია. როგორც ჩვენი პატარაობისას მშობლები ჩვენთვის ნახულობდნენ დროს და ჩვენთვის ზრუნავდნენ, დღეს კი მათ ჭირდებათ შვილების მხრიდან სიბო, ალერსი და მზრუნველობა. მუსლიმი საზოგადოების კულტურა დაფუძნებულია თბილ ურთიერთობებზე, რომელიც დროთა განმავლობაში ახლობლობისა და სისხლით ნათესაობის ხასიათს იძენს. მაშასადამე, ჭეშმარიტი მუსლიმი ამ კავშირების გამყარებას უნდა შეეცადოს და ნათესაური ურთიერთობების განყვეტას თავი აარიდოს.

რელიგიური განათლების როლი მრავალრელიგიურ და მრავალეთნიკურ საზოგადოებებში

მინდა მოკლედ ვისაუბრო რელიგიური განათლების მნიშვნელობასა და მიდგომებზე მრავალრელიგიურ, მრავალეთნიკურ საზოგადოებებში.

ვიდრე უშუალოდ ამ თემის ძირითად იდეასა და შინაარსზე დავინყებდე საუბარს, მინდა ჩემს მოხსენებას წინასიტყვაობად წავუძღვაო დიდი შოთა რუსთაველის ბრძნული გამოხატვაში - „ჩვენ, კაცთა, მოგვცა ქვეყანა, გვაქვს უთვალავი ფერი“. სწორედაც ავტორის მიერ ნახსენები უთვალავი ფერი, მრავალფეროვნებას წარმოადგენს.

დიახ, სიამაყით აღვნიშნავთ, რომ ჩვენი ქვეყანა, როგორც ისტორიულად, ასევე დღესაც გამოირჩევა ეთნიკური და კონფესიური მრავალფეროვნებით. საქართველოში საუკუნეების მანძილზე ერთმანეთის გვერდგვერდ, მშვიდობიანად, ძმურად, ჰარმონიულად ცხოვრობდნენ სახავადსხვა ეთნოსის, კონფესიური კუთვნილების ადამიანები და საკუთარი წვლილი შეჰქონდათ ერთიანი, ძლიერი სახელმწიფოს აღმშენებლობის საქმეში. ასეა დღესაც, მრავალფეროვნება, რაც ჩვენ გავაჩნია, ხელისშემშლელი კი არა, პირიქით, ხელშემწყობი ფაქტორია ქვეყანაში მშვიდობიანი თანაარსებობისა და ერთიანი, ძლიერი სახელმწიფოს აღმშენებლობის გზაზე.

ამ თვალსაზრისით კი, სწორედ სამართლიანობა, კანონის უზენაესობაა. მშვიდობიანი თანაცხოვრების, სტაბილური განვითარების საფუძველია. სამართლიანობა, არც მეტი და არც ნაკლები, კანონიერი მფლობელისთვის იმის მიცემაა, რაც მას ეკუთვნის და რასაც ის იმსახურებს.

ჩვენ ყველანი ერთად ვაშენებთ ერთიან და ძლიერ სახელმწიფოს, სადაც თითოეული მოქალაქის უფლება იქნება დაცული, მიუხედავად მისი ეროვნებისა თუ კონფესიური კუთვნილებისა. ასეთ საზოგადოებაში თითოეულ ინდივიდს თავისუფლად შეეძლება საკუთარი აზრის, გამოხატვის, უფლებისა თუ აღმსარებლობის რეალიზება, იქნება ეს საგანმანათლებლო დაწესებულებების გახსნა-ფუნქციონირება, სამლოცველოების მშენებლობა, ისტორიული მემკვიდრეობის რესტავრაცია და მოვლა-პატრონობა. და კიდევ სხვა საკითხები, როგორცაა რესტიტუცია, საგადასახადო თანასწორობა, დასვენების დღეები, რომლებიც თანაბრად და სამართლიანად უნდა ვრცელდებოდეს ყველა რელიგიის წარმომადგენელზე.

კაცობრიობის ისტორია ცხადყოფს, რომ თითქმის ყველა არეულობის, ქაოსის, ამბოხისა თუ რევოლუციების მიზეზი, ადამიანთა მიმართ უსამართლო დამოკიდებულება და ჩაგვრა, ანუ უკანონობა იყო.

ერთ-ერთი ძირითადი პრინციპი, რასაც ისლამი ეფუძნება, არის სამართლიანობა. სამყაროს გამჩენი მოგვიწოდებს, ვიყოთ ყოველთვის სამართლიანი და დავიცვათ სამართლიანობა, თუგინდ ის ჩვენ წინააღმდეგ, ჩვენი მშობლებისა და ნათესავების საზიანოდ იყოს მიმართული. სამართლიანობა არ უნდა იყოს საზომი მხოლოდ მაშინ, როცა საქმე ჩვენს საყვარელ ადამიანებს, ახლობლებსა თუ ნათესავებს ეხება. ყურანში ვკითხულობთ: „ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! იყავით ალლაჰის წინაშე მოწმენი, სამართლის აღმდგენი. და ეს რომც იყოს თქვენ წინააღმდეგ (თქ-

ვით სიმართლე და არაფერი დაფაროთ), ან თქვენი მშობლებისა და ნათესავების, მდიდარი იქნება ის თუ ღარიბი, რადგანაც ალლაჰი უფრო ახლოსაა ორივესთან, მაშ, ნუ გაყვებით გულისნადებს (რათა მოიპოვო მდიდრის სიმპათია და შეინყალო ღარიბი)...“ (ნისა 4/135)

ჩვენი ვალია ყოველთვის მივიღოთ ობიექტური, სამართლიანი გადანყვეტილება, მაშინაც, თუ პიროვნება გვძულს ან ჩვენ საწინააღმდეგოდ არის განწყობილი, არასდროს ავყვეთ პიროვნულ ემოციებს: „ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! იყავით ალლაჰის წინაშე მოწმენი, სამართლის აღმდგენი! და არ გაიძულოთ ზოგიერთ ადამიანთა მიმართ სიძულვილმა, რომ სამართლიანად არ იქცეოდეთ! იყავით სამართლიანნი, ის (სამართალი) უფრო ახლოა ღვთისმშობიშობასთან...“ (მაიდა 5/8) ვკითხულობთ ყურანში.

მისასალმებელია ევროპარლამენტისა და ცალკეულ სახელმწიფოთა ძალისხმევა სრულფასოვანი კანონმდებლობის დამკვიდრება-რეალიზების პროცესში, რაც არ გულისხმობს ადამიანთა დევნას, დისკრიმინაციას ან შევიწროებას მათი რელიგიური, სოციალური თუ ეთნიკური კუთვნილების მიხედვით. ადამიანები უფრო განათლებული გახდნენ, ყველამ შეძლო უკვე საკუთარ ენაზე წაეკითხა ის ლიტერატურა, რაც მას აინტერესებდა, გაერკვია დეტალებში, თუ რა გზით, როგორი მიდგომებით უნდა გამხდარიყო დიდი საზოგადოების ნაწილი და მისი მოღვაწეობა, სწავლა თუ შრომა მისაღები ყოფილიყო სხვებისთვისაც, არ გაუცხოებულყო და არ დაჩაგრულიყო რაიმე ნიშნის გამო.

ადამიანები ერთმანეთისგან განსხვავდებიან რასის, კანის ფერის, ენის, სქესის, რელიგიის, პოლიტიკური და სხვა შეხედულებების, ეროვნული, ეთნიკური და სოციალური კუთვნილების თუ სხვა ნიშნით. აქვთ განსხვავებული შეხედულებები, ღირებულებები, ტრადიციები, ქცევის წესები და ა.შ. გარემოს, სადაც მთელი საზოგადოება, მათ შორის ყველა უმცირესობათა ჯგუფი თანაბრად მონაწილეობს საზოგადოებისთვის მნიშვნელოვანი გადანყვეტილების მიღების პროცესში, შეგვიძლია „მრავალფეროვანი გარემო“ ვუწოდოთ.

მრავალფეროვნება ეფუძნება ფაქტს, რომ ერთმანეთისგან განსხვავებული ადამიანები აღიარებენ თითოეული ადამიანის უნიკალურობასა და ინდივიდუალურობას, პატივს სცემენ და იმეცნებენ ერთმანეთს განსხვავების მიუხედავად, რასაც შედეგად მოაქვს საზოგადოების უფრო ფართო თანამონაწილეობა ქვეყნის პოლიტიკურ და

სოციალურ ცხოვრებაში. ეს კი დემოკრატიული სახელმწიფოს განუყოფელი ნაწილია.

ეთნიკურად და კონფესიურად მრავალფეროვანია ქვეყანა, რომლის ტერიტორიაზეც სხვადასხვა კონფესიისა და ეთნიკური კუთვნილების მოსახლეობაა დასახლებული, რომელთაგანაც ერთი კონფესია ან ეთნოსი შეიძლება წარმოადგენდეს უმრავლესობას, თუმცა საზოგადოება აღიარებს და პატივს სცემს სხვა ეთნიკური და კონფესიური კუთვნილების მოსახლეობას, როგორც თანასწორს.

გამომდინარე აქედან, ძალიან მნიშვნელოვანია საზოგადოებაში რელიგიური განათლების ხელმისაწვდომობა და ამაღლება, რაც ხელს შეწყობს სხვადასხვა აღმსარებლობის ხალხებს შორის მშვიდობიანი, ჰარმონიული თანაცხოვრების განვითარებას. ზოგადად რელიგიები არ მტრობენ ერთმანეთს, ყველა ზიციური რელიგია ადამიანებს ღმერთის თაყვანისცემას, სიკეთის კეთებას მოუწოდებს, მთავარია რელიგიური გრძნობები ცალკეული ინდივიდებისა თუ ჯგუფების მხრიდან არ იქნას გამოყენებული პირადი ანგარების ან ვიწრო პოლიტიკური ინტერესების გატარებისათვის.

უნდა აღინიშნოს რომ დღეისათვის გლობალურ გამოწვევად რჩება ექსტრემიზმი, რადიკალიზმი, ოჯახის ინსტიტუტის დაცვა, რელიგიური შემწყნარებლობა და საზოგადოებაში იგივე რელიგიური ცნობიერების, განათლების ამაღლება.

ყოველივე აქედან გამომდინარე, რელიგიური განათლებისა და ცნობიერების ამაღლება არის უმნიშვნელოვანესი, განსაკუთრებით მრავალრელიგიურ და მრავალეთნიკურ საზოგადოებაში, რაც ხელს უწყობს ხალხთა შორის მშვიდობიანი, ჰარმონიული, ტოლერანტული გარემოს შექმნას და განმტკიცებას.

ღანიელ ბოლქვაძე

მშობლების ბატვისცეძა

მინდა რამდენიმე ფრაზით დავიწყო, რომლებიც თითოეული ჩვენგანისთვის დამაფიქრებელი და დასამახსოვრებელია:

- „მშობლები ჩვენი სიცოცხლის საფუძველია, მათი წყალობით ვართ ის, რაც ვართ.“

- „დედა და მამა - ორი ადამიანი, რომლებიც ჩვენს გამო ყველაფერს თმობენ.“

- „შენს დედ - მამას რომ უყურებ, ხედები, რას ნიშნავს უანგარო სიყვარული.“

- „არ არსებობს საკმარისი სიტყვები, რომლითაც შეიძლება ავხსნათ მშობლების უდიდესი სიყვარული.“

- „მშობლები ის ხალხია, ვინც გვასწავლიან ცხოვრების აზრსა და სიყვარულის ძალას.“

- „დედ - მამა - ჩვენი პირველი გმირები, რომლებიც არასდროს მიგვატოვებენ.“

- „მშობლის სიყვარული სამყაროს ყველაზე სუფთა და უზომო გრძნობაა.“

- „მშობლები სიცოცხლის მანათობელი ვარსკვლავები არიან, რომლებიც ყოველთვის გზას გვიჩვენებენ.“

- „დედ-მამის გულში მუდამ ის სიყვარული ბუდობს, რაც არასდროს ქრება.“

- „არასდროს დაგვაგინყდეს მადლიერება მშობლების მიმართ, რადგან ისინი არიან ჩვენი ბედნიერების მიზეზი.“

- „მშობლებისგან წამოსული სიყვარული, რომელიც გვაძლევს ძალას, ყველაფერს გავუმკლავდეთ.“

- „დედ - მამა ჩვენი ფრთებია, რომლებიც ცხოვრების რთულ მომენტებში გვიცავენ.“

- „მშობლის თვალეში სითბო და გულწრფელობა - ყველაზე ძვირფასი რამაა ამ სამყაროში.“

- „მშობლები - ცხოვრების ის საყრდენია, რომელზეც დგას ჩვენი სული და გული.“

- „დედ-მამის სიყვარულს ვერ შეცვლის ვერაფერი, ეს ჩვენი ცხოვრების მარადიული საყრდენია.“

ოჯახის ძირითადი შემადგენელი - დედ-მამაა. ცნობილია, რომ დასაცავი აუცილებელი საკითხებიდან ერთ-ერთი შთამომავლობის გაგრძელებაა. დედა, ორსულობის პერიოდში, ცხრა თვის განმავლობაში მზრუნველობით ატარებს თავის შვილს სხეულში, მრავალ სირთულესთან შეჯახება უწევს და ამ ყველაფერს გამბედავად უმკლავდება, რათა შვილი ამ ქვეყნად მოავლინოს. ისინი თავიანთი ძალიან სუსტი და საყურადღებო ბავშვისთვის თავის ძილს, საჭმელ-სასმელსა და ყველაფერს თმობენ. თავად არ ჭამენ, მაგრამ ბავშვს აჭმევენ, თავად არ იცვამენ, მაგრამ ბავშვს აცმევენ. თუ ბავშვს რამე ტკივა, ისინი უფრო მეტ სევდას და ტკივილს განიცდიან. პირველ რიგში ზრუნავენ ბავშვის კომფორტზე და შემდეგ საკუთარ სიმშვიდეზე.

ოჯახის ნევრთა უფლებები და ვალდებულებები ორმხრივია, მაგრამ ბავშვების ვალდებულებებს დედ-მამის მიმართ ასე ჩამოვაცალიბებთ:

დედ-მამისადმი ჩვენი ყველაზე მნიშვნელოვანი ვალდებულებაა, რომ მათ კეთილად მოვექცეთ და მათთან სიყვარულისა და პატივისცემის საფუძველზე კარგი ურთიერთობა შევინარჩუნოთ. უნდა ვიცოდეთ, რომ იმ დედ-მამის კანონიერ მოთხოვნათა შესრულება, რომლებმაც ჩვენი ამქვეყნად მოსვლა ალლაჰის ნებით უზრუნველყვეს, ალლაჰის მადლის მოპოვების წყაროა.

„ვთქვამს, ვინც სიბერეში, დედ-მამის ან ორივეს გვერდით იმყოფება და სამოთხეში შესვლას ვერ შეძლებს და ჯოჯოხეთში მოხვდება.“ (მუსლიმი, „ბირი“, 9)

„და დაგიდგინა შენმა ღმერთმა, რომ არ ეთაყვანოთ არავის, გარდა მისი და კეთილად მოვექცეთ მშობლებს. თუ მშობელთაგან ერთ-ერთი ან ორივე მიაღწევს სიბერემდე, არ უთხრა: „უჰ!“ და არ გაუწყრე მათ და ლამაზი სიტყვა უთხარი!“

და ისინი მფარველობის ქვეშ აიყვანე ღმობიერებითა და თავმდაბლობით და თქვი: ღმერთო ჩემო! პატარაობისას როგორც გამზარდეს, ისე შეიწყალე ესენი!“ (ისრა, 17/23-24).

დედ-მამისადმი კეთილი მოპყრობა, ყველა ადამიანის ვალდებულებაა,

მოციქულს, ერთხელ ჰკითხეს „ვისთვის გავაკეთოთ სიკეთე?“ სამჯერ უპასუხა „დედისთვის“, ხოლო მეოთხედ ურჩია, რომ მამისთვის სიკეთე გაეკეთებინათ (ბუჰარი, „დედ“, 2). მოციქულის ეს რჩევა, მშობლების (ორივეს) მიმართ, ჩვენი მხრიდან აუცილებელი ვალდებულებაა.

ყოველდღიური მატერიალური და სულიერი საჭიროებების დაკმაყოფილება. თუ დედ-მამა გაჭირვებაშია, შვილის მხრიდან მათი საჭიროებების დაკმაყოფილება სავალდებულოა, რაც არა მხოლოდ ეთიკური, არამედ რელიგიური პასუხისმგებლობაცაა:

„გეკითხებიან ისინი შენ: რა გავცეთ? უპასუხე: რასაც გაცემთ, სიკეთეს - მშობლებისთვის, ახლობლებისთვის, ობლებისთვის, უპოვრებისთვის, მოგზაურებისთვის. და რა სიკეთესაც იქმთ, უეჭველად, ალლაჰი უწყის მას! (ბაყარა, 2/215).

როგორც ისინი ჩვენს ბავშვობაში ყოველ საჭიროებას გვიკმაყოფილებდნენ, ასევე, როცა მათ დასჭირდებოდათ, ჩვენს მხრიდან იგივე სიყვარულის დაბრუნება ჩვენი ღირსების, მორალისა და ადამიანური მადლიერების გამოხატვა, როგორც ზემოთ ვახსენეთ - ყოველი ჩვენგანის, ვალდებულებაა.

ჩვენს ტრადიციებში კარგად ჩანს უფროსების პატივისცემა და უმცროსების მიმართ სიყვარულის გამოხატვა. მოციქული (ს.ა.ს.) დედ-მამის უპატივცემულობას დიდ ცოდვად მიიჩნევს: *„გითხრათ თუ არა ყველაზე დიდი ცოდვები?“, ჰკითხა მოციქულმა, ხოლო მისმა თანამიმდევრებმა უპასუხეს: „დიახ, გვითხარი, ღმერთის მოციქულო“. მაშინ მან ჩამოთვალა:*

„ალლაჰისთვის შირქის გაკეთება, დედ-მამის უპატივცემულობა, უსამართლოდ ადამიანის მოკვლა და ტყუილის თქმა“ (ბუჰარი, „ედებ“, 6).

არ გამოვთქვათ ულამაზო სიტყვები და თავიდან ავირიდოთ ისეთი გამონათქვამები, რაც მათ გულს ატკენს. დედ-მამის მიმართ ცუდი მოპყრობა აკრძალულია, და ასევე აკრძალულია მათ მიმართ ცუდი სიტყვების გამოყენება. ალლაჰის ბრძანებაა „უჰ“ არ უთხრათ“. მოციქულმა (ს.ა.ს.) ბრძანა: „დედ-მამისთვის შეურაცხყოფის მიყენება დიდი ცოდვაა.“ ერთმა თანამიმდევარმა ჰკითხა: „ადამიანს როგორ შეუძლია თავის დედ-მამას შეურაცხყოფა მიაყენოს?“ წინასწარმეტყველმა (ს.ა.ს.) უპასუხა: „როცა ვინმე სხვის დედ-მამას შეურაცხყოფს, ისიც პასუხად მის დედ-მამას შეურაცხყოფას მიაყენებს“ (ბუჰარი, „ედებ“, 4).

ადამიანები მშობლებს, არამარტო სიცოცხლეში, არამედ მათი სიკვდილის შემდეგაც, ისინი კეთილად უნდა მოიხსენიონ და ილოცონ მათთვის:

„ღმერთო ჩვენო! მომიტევე მე, ჩემს მშობლებს და მორწმუნეებს იმ დღეს, როცა შედგება ანგარიშგება!“ (იბრაჰიმი, 14/41).

„და ვუანდერძეთ ადამიანს მისი მშობლები. ატარა დედამ თავისმა, გაჭირვება-გაჭირვებით და მისი ძუძუდან მოწყვეტა

ორ წლამდე გრძელდება. მე შემწირე მადლობა და შენს მშობლებს, რამეთუ ჩემთანაა მოსაქციელი!

და თუ ისინი დაგაძალებენ, რომ თანაზიარი გამიხადო ის, რისი ცოდნაც შენ არ გაქვს, არ დაემორჩილო და სიკეთე გამოიჩინე ამქვეყნიურ ცხოვრებაში მათთვის! და მიჰყევი იმათ გზას, ვინც ჩემსკენ მოისწრაფვის. ბოლოს კი ჩემთანაა თქვენი მოსაქციელი. მაშინ გამცნობ თქვენ იმას, რასაც სჩადიოდით! (ლუყმან, 31/14-15)

ეს აიათები დედ-მამისადმი სიკეთეზე საუბრობს. ეს თემა ადამიანებისთვის გასათვალისწინებელი უმნიშვნელოვანესი საკითხია, რადგან ის ეხება, როგორც უფროსებს, ანუ დედ-მამას, ისე შვილებს. სწორედ ამ მნიშვნელობის გამოა, რომ ყურან-ი ქერიმში ხშირად მოხსენიებულია დედ-მამის უფლებებზე და მათ მიმართ სიკეთეზე. ერთ-ერთი ასეთი მაგალითი კი ლუყმან სურას მე-14 და მე-15 აიათებია.

როგორც ამ აიათებიდან ჩანს, დედ-მამისადმი კარგი მოპყრობა ალლაჰის ბრძანებაა. ცხადია, დედ-მამა ყველანაირ სიკეთეს იმსახურებს, რადგან ისინი ჩვენი არსებობის მიზეზი გახდნენ. რომ არა ისინი, არც ჩვენ ვიქნებოდით. მართალია, ჩვენ ალლაჰმა გაგვაჩინა, მაგრამ მათი მეშვეობით ჩვენ სხეული მივიღეთ და ქვეყნად მოვევლინეთ. ალლაჰმა მოგვცა სარჩო, მაგრამ ის მათი ხელებით მოგვწვდა. მათ ჩვენთვის იმუშავეს, გვაჭმევდნენ, გვასმევდნენ, გვერდიდან არ გვცილდებოდნენ, გვესაუბრებოდნენ და ყველგან გვითვალთვალდნენ.

მათი სიყვარული და ყურადღება სრულიად გულწრფელი და ბუნებრივია, და ისინი ამას არავითარი ზეგავლენის ქვეშ არ აკეთებენ. ამიტომ მათ სიკეთე უნდა მოვუტანოთ და არასდროს არ გავანანყენოთ. მათთვის სიკეთის მოტანა, მხოლოდ მათი საჭიროებების დაკმაყოფილებასა და მატერიალურ დახმარებას არ ნიშნავს. დიახ, ეს მნიშვნელოვანია, მაგრამ მთავარი სიკეთე მათ მიმართ არის, მათი სურვილების დაკმაყოფილებასთან ერთად მათი გახარება და ბედნიერების მოტანა. უფრო მეტიც, სიკეთის მოტანა

გულისხმობს, რომ ჩვენ, ეს კეთილი საქმენი გულთ ვაკეთოთ მათთვის, რათა ისინი ამაში დარწმუნდნენ და შეება იგრძნონ. აუცილებელია, რომ არ ვანყენინოთ და არ გამოვხატოთ არანაირი უკმაყოფილება. ისრა სურას 23-ე აიათში ცხადადაა განმარტებული, რომ მათთვის „უჰ“ თქმაც კი აკრძალულია „... თუ მშობელთაგან ერთ-ერთი ან ორივე მიაღწევს სიბერემდე, არ უთხრა: „უჰ!“ და არ გაუწყრე მათ და ლა-მაზი სიტყვა უთხარი!“

საჭიროა, რომ თავი ავარიდოთ მათთვის გულისტკივილის მომტან ნებისმიერ ქმედებას და საჭიროების შემთხვევაში არ გავანდოთ ისეთი ინფორმაცია, რაც მათ გულს დაამწუხრებს, მათი თანდასწრებისას შევინარჩუნოთ ეთიკის ნორმები და საუბარში ჩავრთოთ, რათა მარტოდ არ იგრძნონ თავი, მათთან ერთად ვიყოთ. ამ ნესების დაცვა აუცილებელია.

დედ-მამის მიმართ სიკეთის კეთება, ზოგიერთ აიათში ალლაჰისადმი მორჩილების შემდეგ იხსენიება, რაც საკითხის მნიშვნელობას ხაზს უსვამს. აიათებსა და ჰადისებში დედ-მამისადმი სიკეთის კეთება ერთადაა ნაგულისხმევი, მაგრამ დედის მიმართ ყურადღებისა და გულისხმიერების აუცილებლობა განსაკუთრებულადაა ხაზგასმული. აიათშიც იგივე ხაზგასმაა და ნათლადაა გამოხატული დედის მდგომარეობა, მისი კავშირი და სიახლოვე შვილთან. დედა არა მხოლოდ მაშინ იტვირთავს სიძნელეებს, როცა ბავშვი იბადება, არამედ ჯერ კიდევ მის დაბადებამდე აწყდება სირთულეებს. ორსულობის პირველი პერიოდი დედისთვის სირთულეების დასაწყისია და ეს პროცესი უფრო და უფრო რთულდება. აიათში პირდაპირაა აღნიშნული, რომ დედას თავისი შვილი, რომლის ტარებაც ყოველი დღით უფრო უჭირს, დიდი სირთულეებით გადააქვს და იტანჯება.

აიათში ასევე ნაბრძანებია, რომ მადლობა შევნიროთ ალლაჰს და მადლობა ვუთხრათ დედ-მამას. ალლაჰს მადლობა უნდა გადავუხადოთ, რომ მან შეგვქმნა და უამრავი მადლი მოგვცა. ჩვენ არ ვარსებობდით, მაგრამ მან გვაქცია რეალობად;

ჩვენ არ ვიყავით, მაგრამ მან სიცოცხლიე გვიბოძა. მან უზრუნველყო ჩვენი არსებობა და მისი ძალით ვსუნთქავთ. ის არის ყოვლისშემძლე და ის, რაც მან მოგვცა, არავის შეუძლია წაგვართვას. დედ-მამისადმი მადლიერება გვმართებს, რადგან ისინი ჩვენი ქვეყნად მოსვლის მიზეზნი არიან; ისინი თავიანთი სულის ფასად გვიფრთხილდებოდნენ და ჩვენს სასიკეთოდ არავითარი ძალისხმევა არ დაუზოგიათ. ეს მადლიერება, მხოლოდ სიტყვებში კი არა, საქციელებშიც უნდა გამოვხატოთ.

დედ-მამისადმი სიკეთე და მორჩილება ყველა შესაძლებლობისას არის ნაბრძანები. თუმცა, როცა საქმე გონივრულ ვითარებებს არ ეხება, მათი მორჩილება აუცილებელი არ არის. აიათებით ეს საკითხი ასე იხსნება, ალლაჰისადმი შირქის (ვილაცასთან გატოლების) მოთხოვნის შემთხვევაში მორჩილება არასდროს დასაშვებია არ არის.

ეს კი მიუთითებს, რომ დედ-მამისადმი მორჩილება იმ შემთხვევაშია ნაბრძანები, როცა ეს რელიგიურ საზღვრებსა და გონების ნორმებს შეესაბამება. აუცილებელია მათ მიმართ კეთილად მოვიქცეთ, არ ვანყენინოთ და მათ სამსახურში ვიქცეთ, ლეგიტიმური საზღვრების დაცვით მათი ურთიერთობა საუკეთესო დონეზე შევინარჩუნოთ. ვიყოთ ისეთი შვილები, რომლებიც მშობლებზე პატივისცემით, უდიდესი ალლაჰის კმაყოფილებას დაიმსახურებენ. ამიინ!

თამაზ მბელაძე

პასუხისმგებლობა საზოგადოების წინაშე

ისლამი გვასწავლის, რომ მონესრიგებული და ჯანსაღი საზოგადოების ფუნქციონირებისთვის უნდა იყოს დაცული საერთო პასუხისმგებლობა და უფლებები. ეს შეხედულება ვრცელდება ყოველდღიური ტრანზაქციებიდან ისეთი სასიცოცხლო მნიშვნელობის საკითხებზე, როგორიცაა სოციალური მმართველობა და უფლებების საკითხი, რაც ურთიერთობების ძირითადი საფუძველია. მაგალითად, ყურანში ნახსენებია „გამართეთ სასწორი სამართლიანად და არ დააკლოთ წონაში!“. ეს არის ბრძანება და ღვთაებრივი გაფრთხილება, რომელიც მიუთითებს, როგორც ადამიანის უფლებების დარღვევის პრევენციაზე, ასევე საზოგადოებისთვის პოტენციურ საფრთხეებზე. ადამიანები, რომლებიც პატივს არ სცემენ საზოგადოებაში არსებულ უფლებებს და კანონს, გამოიწვევს საზოგადოებაში უსამართლობას და სხვისი უფლებების დარღვევით

უსამართლოდ უპირატესობის მოპოვებას. შესაბამისად, დაზარალებულმა შეიძლება შეეცადოს თავისი უფლებების უსამართლო გზებით დაბრუნებას. ასეთი დარღვევების პრევენცია უპირველესყოვლისა მმართველთა პასუხისმგებლობაა და უნდა განიხილებოდეს, როგორც კანონის მოთხოვნა და საჯარო უფლება. საზოგადოების სამართლიანად მართვა იცავს, როგორც ინდივიდის, ისე საზოგადოების უფლებებს.

ზოგადად, უფლებები და მოვალეობები ერთმანეთშია გადაჯაჭვული, ეს კი, უფლებების დაცვას უზრუნველყოფს. უფლებებისა და მოვალეობების გაცნობიერებულ საზოგადოებებში კანონის დაცვა და სამართლიანობა ჭარბობს, რაც ხელს უწყობს უსამართლობის მინიმუმამდე შემცირებას. უფლებისა და სამართლიანობის საფუძველზე დამყა-

რებული სოციალური ურთიერთობები უზრუნველყოფს მშვიდობიან და ბედნიერ თანაცხოვრებას. ხოლო, უფლებების დარღვევა და უკანონობა ქმნის სოციალურ ქაოსს და უბედურებას. შუამავალი გვაფრთხილებს: „მოერიდეთ ჩაგვრას, ვინაიდან ის იქნება სიბნელე განკითხვის დღეს“.

რეალურად ყველ ადამიანს აქვს ვალდებულებები და მოვალეობები, რომლებიც მან უნდა შეასრულოს სხვა ცოცხალი არსებების მიმართ. უფლებები, ვალდებულებები და პასუხისმგებლობა ორმხრივია; ანუ ადამიანი, მოვალე და პასუხისმგებელია ზოგიერთის წინაშე და ზოგიერთი მოვალე და პასუხისმგებელია მის წინაშე. ეს მდგომარეობა ადამიანის არსებობის ნაწილია და ერთგვარი ბალანსია ადამიანთა შორის. ადამიანი, რომელიც იცავს უფლებებს, ის ღირებულია, როგორც საზოგადოების ასევე ალლაჰის წინაშე. შესაბამისად, უფლებების და პასუხისმგებლობის გათვითცნობიერება ნიშნავს ალლაჰისადმი მორჩილებას და მის მოთხოვნების შესრულებას.

წმიდა ყურანში ხაზგასმულია ალთქმის შესრულების მნიშვნელობაზე, სადაც ადამიანი აფორმებს შეთანხმებას ალლაჰთან და ასრულებს ამ შეთანხმებით მოთხოვნილ ერთგულებას. ალლაჰისა და ხალხისთვის მიცემული დაპირებები ისლამური პასუხისმგებლობის ნაწილად ითვლება და ამ დაპირებების შესრულება ისლამური ზნეობის ერთ-ერთი ძირითადი პრინციპია. ეთიკოსები აცხადებენ, რომ დაპირებების შესრულება მაღალი ღირსებაა, რადგან ადამიანმა უნდა იგრძნოს ვალდებულება და შეასრულოს, რაც მას შესძენს სიძვირფასეს და მიაღწიებს ღირებულებას. რეალურად ადამიანი დამატებით ძალისხმევას ახორციელებს დაპირების მოთხოვნების შესასრულებლად და ეს ყველა ადამიანისთვის მისაღები ნორმა უნდა იყოს.

ჩვენ, ცცხოვრობთ ისეთ სამყაროში, სადაც უსამართლობა მეფობს და მივინყებულის სხვისი უფლებები. უნდა ვიცოდეთ, რომ ჩვენი უფლებები გრძელდება მანამ, სანამ სხვის უფლებებს არ შევეხებით. ძალიან რთულია ვისაუბროთ უფლებების დაცვასა და პასუხისმგებლობის გათვითცნობიერებაზე მაშინ, როცა უსამართლობა მეფობს. ეს საკითხი საკმაოდ რთული ფენომენია და მას მხოლოდ პასუხისმგებლობის შეგრძნება და რწმენის სიმტკიცე შეცვლის. საინტერესოა იმ ადამიანთა მდგომარეობა, რომლებიც გაურბიან პასუხისმგებლობას და არ ასრულებენ ხალხისა და ღმერთის წინაშე დადებულ პირობას, ხოლო სხვისგან ითხოვენ უფლებების დაცვას და ერთგულებას.

კაცობრიობის დღევანდელი მდგომარეობა ყურანის იმ აიათებს მახსენებს, სადაც აღწერილია უსამართლო ხალხის დასასრულის შესახებ და ვშიშობ, რომ იგივე დასასრული განმეორდება მათთვის, ვინც უსამართლოდ იქცევა ან თევზის პოზიციაშია. სამწუხაროდ, საზოგადოების ნაწილი ჩასაფრებულ პოზიციაში ცხოვრობს და ელოდება მარტივად, როგორ დააკნინოს, გააშავოს და დაამციროს სხვები, რაც პირდაპირ წინააღმდეგაა ყურანთან და შუამავლის ცხოვრებასთან. ამიტომ მნიშვნელოვანია გავუფრთხილდეთ სხვის უფლებებს და შევასრულოთ ჩვენზე დაკისრებული მოვალეობა. ასევე თუ გვინდა, რომ აღვადგინოთ სამართლიანობა, უნდა ვიცხოვროთ ღირსეული ცხოვრებით და გავუფრთხილდეთ სხვის უფლებებს.

შუამავლის ბასუხისმგებლობა ისლამისკენ მოხმობასა და მის ტაქტიკებში

ვინც ალლაჰისკენ მოუხმო, ჰქმნა სიკეთე და თქვა: უეჭველად, მე მუსლიმთაგანი ვარ, განა არის მასზე უკეთესი ვინმე სიტყვით?

(ფუსილეთი 41/33)

თებლილი (ქადაგება) – ეს არის რელიგიის გავრცელება, ადამიანებისთვის ისლამის რელიგიური სწავლების ახსნა. მოწოდების მიზანია ადამიანების გულებში ჭეშმარიტებისადმი სიყვარულის ჩანერგვა და ხელისშეწყობა იმისა, რომ მათ თავიანთ ყოველდღიურ ცხოვრებაში ისლამის პრინციპებით იხელმძღვანელონ. მუსლიმთა ეს წმინდა მოვალეობა ყურანში გამოხატულია შემდეგი სიტყვებით: „დავითი,“ „ინზარი,“ „ვააზი“ და „ნასიხა.“ მაგრამ ყველაზე უფრო გავრცელებული გამონათქვამია „ამრი ბილ მაარუფ ნეჰი ანილ მუნქერ“.

სიტყვა „მაარუფი“ ნიშნავს ყველაფერს რაც შექებული და ნახალისებულია ყურანისა და სუუნეთის მიერ, მაშინ როცა სიტყვა „მუნქერი“- ში ჩართულია ყველაფერი, რაც რელიგიური კანონებითაა აკრძალული. ამ თვალსაზრისით, მაარუფი არის ყველაფერი რაც ისლამისკენ მოუწოდებს, ხოლო მუნქარი ნიშნავს ადამიანთა შეკავებას ურწმუნოებისა და არალეგიტიმური ნაბიჯებისაგან, მდაბალი თვისებების გამოვლენისა და უზენეობისაგან.

ისლამისკენ მოწოდება ადამიანის ცხოვრების ყველა მხარეს მოიცავს. ისლამის პრინციპებს მთელი კაცობრიობისათვის უდიდესი მნიშვნელობა აქვს. ამიტომ, ისინი წარმოადგენენ ისლამის გავრცელების პროცესისა და რელიგიისკენ ადამიანთა მოწოდების საფუძველს. შესაბამისად ჩვენი ვალია ისლამი გავაცნოთ ყველას, მთელ დედამიწაზე ვისთანაც ჭეშმარიტების მიტანაა საჭირო.

რელიგიის გავრცელება, ყველა იმ შუამავლის მთავარი მისია იყო, რომლებიც დედამიწაზე ცხოვრობდნენ. დღესაც ყველა მორწმუნე ადამიანს ეს მოვალეობა აკისრია. თითოეულმა მართლმორწმუნემ ყველა საშუალების, მათ შორის მატერიალური და სულიერი, კულტურული და საზოგადოებრივი, იურიდიული და ეკონომიური, გამოყენებით უნდა აღასრულოს თავისი ვალი კაცობრიობის წინაშე. ამისათვის კი აუცილებელია, ამ მისიის საჭიროების ღრმად გაცნობიერება. წმინდა ყურანში უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს: „თქვენა ხართ ყველაზე საუკეთესო თემი, ვინც კი მოვლენილა ხალხთა შორის, ბრძანებთ სასურველს და კრძალავთ საძულველს, რადგანაც გწამთ ალლაჰის. ხოლო რომ ეწმუნათ ღვთიური წიგნის ხალხს, მათთვისვე იქნებოდა უკეთესი. მათ შორის არიან მორწმუნენი, მაგრამ გზასამცდარნიც არიან დიდი ნაწილი მათგან.“ (ალი- იმრანი 3/110)

თითოეული მუსლიმის ამ წმინდა მოვალეობის შესახებ უზენაესი ალლაჰი, სხვა აიათში, ბრძანებს:

„(ო, მორწმუნეო!) და იყოს ხალხი თქვენგან სიკეთისკენ მომწოდებელი, მბრძანები მოსაწონისა და უკეთურების აღმკვეთი, და სწორედ, ეგენი არიან ნეტარნი.“ (ალი- იმრანი 3/104)

ჩვენი შუამავლის გამოჩენილი თანამიმდევარი ენესი, რომელიც ათი წლის განმავლობაში მუდმივად მის გვერდით იმყოფებოდა, გადმოგვცემს ერთ ჰადისს, სადაც მოთხრობილია, თუ როგორი დიდი ჯილდო

ელოდებათ იმქვეყნიურ ცხოვრებაში ისლამის მქადაგებლებს.

ერთხელ, ალლაჰის შუამავალი თანამიმდევრებს შეეკითხა:

„- მოგიყვით იმის შესახებ, თუ რა ელოდება ზოგიერთ ადამიანს? ისინი არ არიან არც შუამავლები და არც შეჰიდები, მაგრამ განკითხვის დღეს, როდესაც შუამავლები და შეჰიდები გაიგებენ იმის შესახებ, თუ როგორი ფასეულნი არიან ეს ადამიანები უზენაესი ალლაჰისთვის, მათი შესურდებით. ეს ადამიანები ნურის (სინათლის) სავარძელზე დასხდებიან.

გაკვირვებულმა თანამიმდევრებმა ჰკითხეს:

- მაგრამ ვინ არიან ისინი, ალლაჰის შუამავალო?

შუამავალმა უპასუხა:

ესენი ისეთი ადამიანები არიან, რომლებმაც იცხოვრეს ისე, რომ გამჩენმა ღმერთმა თავისი მონა-მსახურები შეიყვარა. გარდა ამისა ამ ადამიანებმა ხელი შეუწყვეს იმას, რომ მონა-მსახურებმა უზენაესი ალლაჰი შეიყვარეს. ისინი მუდმივად დედამიწაზე დახეტი-ალობდნენ და ადამიანებს ჭეშმარი-ტებისაკენ მოუწოდებდნენ.

მე (ენესმა) ვკითხე:

- ოჰ, ალლაჰის შუამავალო! გამოთქმა „მონა-მსახურებმა ალლაჰი შეიყვარეს“ ჩვენ კარგად გავიგეთ, მაგრამ როგორ გავიგოთ „იცხოვრეს ისე, რომ გამჩენმა ღმერთმა თავისი მონა-მსახურები შეიყვარა?“ როგორ შეიძლება ამის გაკეთება?

ალლაჰის შუამავალმა უპასუხა:

- ისინი ადამიანებს იმას უბრძანებენ, რაც გამჩენი ღმერთისთვის მისაღებია და აფრთხილებენ ხალხს იმის შესახებ, რამაც შესაძლოა, მისი რისხვა გამოიწვიოს. როგორც კი ადამიანები ამ დარიგებებს გაჰყ-

ვებიან, უზენაესი ალლაჰი შეიყვარებს მათ.“ (ალი ალ- მუთთაჟი, 3, 685- 686; ბეიჰაკი, შუაბულ- იმან, 1, 367.)

წმინდა ყურანში განსაკუთრებით დიდი მნიშვნელობა ჭეშმარიტებისკენ მოწოდებას ენიჭება: „ამიტომ არ დაემორჩილო ურწმუნოებს და მისი (ყურანის) მეშვეობით აწარმოე მათთან დიადი ბრძოლა!“ (ფურყანი 25/52)

გამოთქმა „დიდი ჯიჰადი“ სრულებითაც არ ნიშნავს, ხელში იარაღის აღებასა და ბარიკადებზე გასვლას. ეს ნიშნავს, რომ ყველა საშუალების, მათ შორის როგორც მატერიალური, ასევე სულიერის გამოყენებით, საჭიროა დედამიწაზე ჭეშმარიტების გავრცელება, რათა ამგვარად ღმერთის სიტყვა ავამაღლოთ. ნამდვილად, ადამიანების მოწოდება ისლამისკენ სიტყვის საშუალებით, გაცილებით უფრო ეფექტურია, ვიდრე ბრძოლის ველზე იარაღით ბრძოლისას. როგორც ისტორიიდანაც ცნობილი, პირველ წლებში შუამავალი ადამიანებს ისლამისკენ მხოლოდ ყურანის საშუალებით მოუწოდებდა და ალლაჰის სიტყვა გახდა, „დიდი ჯიჰადის მთავარი იარაღი“, რომლის წყალობითაც ჭეშმარიტი რელიგია მცირე დროში მთელ სამყაროში გავრცელდა.

შუამავალი ამბობდა: „დაე, თქვენ შორის ის, ვინც გასაკიცხს დაინახავს, ეს საკუთარი ხელით გამოასწოროს, თუ ამისთვის საკმარისი ძალა არ ჰყოფნის, დაე, ეს თავისი ენით გააკეთოს და თუ ამისთვისაც არ ჰყოფნის ძალა, იგივეს გულით შეეცადოს, მაგრამ ეს რწმენის ყველაზე დაბალი საფეხურია.“ (მუსლიმ, იმან, 78)

როგორც ვხედავთ, ამ ჰადისით შუამავალი მიუთითებდა იმაზე, რომ ჭეშმარიტების გავრცელება პირდაპირ არის დაკავშირებული რწმენასთან და რომ ყველა პასუხისმგებელია ამაზე, თავისი ძალისა და

შესაძლებლობის ფარგლებში. გარდა ამისა, იგი უჩვენებს ყველა იმ საფეხურს, რომელიც ისლამის მქადაგებელმა უნდა გაიაროს.

ისლამის გავრცელების საჭიროება და აუცილებლობა მოითხოვს, რომ თითოეული, ვინც ამ წმინდა მისიას უგულვებელყოფს, მკაცრ სასჯელს დაექვემდებარება. ყურანში უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს:

„უეჭველად, რომელნიც მალავენ ჩვენს მიერ ზემოვლენილ ცხად მტკიცებულებებსა და მოძღვრებას, მას შემდეგ, რაც ჩვენ იგი ხალხთათვის წიგნში ნათელვყავით, წამდვილად მათ წყევლის ალლაჰი და მანწყევარნიც! გარდა მათი, რომელთაც მოინანიეს, გამოსწორდნენ და ნათელი მოჰფინეს ჭეშმარიტებას; მაშ, აი მათ მონანიებას მივიღებ, ვინაიდან, მე ვარ მიმტვევებელი, მწყალობელი!“
(ბაყარა 2/159- 160)

როდესაც ალლაჰის შუამავალი თანამიმდევრებს ამ ღვთიური ზეშთაგონების აზრს უხსნიდა, ამბობდა:

როცა ებრაელებში ბოროტებამ და უნამუსობამ დაიწყო გავრცელება, თავდაპირველად ადამიანები ამისგან სხვებს აკავებდნენ, მაგრამ მეორე დღეს ასეთებთან (ავის მქმნელებთან) შეხვედრა და მათგან რაიმე სარგებლის მიღება რომ შესაძლებელი გამხდარიყო, მათთვის რაიმეს თქმა შეწყვიტეს. სასჯელად ამისათვის, ყოვლისშემძლე ალლაჰმა ისინი, ყველა ერთმანეთს დაამსგავსა და ყურანში ბრძანა:

„ურწმუნონი, რომელნიც არიან ისრაელის შვილთა შორის, დაწყევლილი არიან დავუდის და ღისას, მარიამის შვილის პირით. ეს იმისათვის, რომ ურჩნი იყვნენ და ზღვარს გადადიოდნენ, ისინი არ უკრძალავდნენ ერთმანეთს ცუდ საქმიანობას. რაოდენ საზიზღრობაა ის, რასაც ისინი სჩადიოდნენ!“
(მაიდე 5/78- 79)

ამ აიათის წაკითხვის შემდეგ ალლაჰის შუამავალმა თანამიმდევრებს მიმართა: „ან თქვენ ტირანების წინააღმდეგ იბრძოლებთ, ან იგივე დაგემართებათ, რაც ისრაელის

შვილებს.“ (თირმიზი, თეფსირ, 5/7; იბნ მაჯე, ფითენ, 20)

ასევე ჩვენთვის ალლაჰის შუამავლის შემდეგი გაფრთხილებაა ცნობილი: „**ვფიცავ ალლაჰს, რომ თუ თქვენ ადამიანებს კარგისკენ არ მოუწოდებთ და ცუდისგან არ შეაკავებთ, ღმერთი თქვენზე უბედურებას გარდმოავლენს. და თუ თქვენ იმ მომენტში თხოვნას დაიწყებთ, ის თქვენ ვედრებებს აღარ მიიღებს.**“ (თირმიზი, ფითენ, 20)

თუ საზოგადოებაში ისეთი ადამიანები არ იქნებიან, რომლებიც ხალხს სამართლიანობისა და წესრიგისაკენ მოუწოდებენ, ამორალურ და ცუდ ქმედებებს არ უკრძალავენ, ადამიანებისათვის ბოროტება ჩვეულებრივ მოვლენად გადაიქცევა. თავის დროზე უგულვებელყოფილი, უმნიშვნელო ნეგატიური ნაბიჯიც კი, მცირე ხნის შემდეგ შესაძლოა, ხასიათის შტრიხად და ჩვეულებად გადაიქცეს. როდესაც ტყუილი მართალში ირევა, ჭეშმარიტებისგან არანაირი კვალი რჩება, რის შედეგადაც ადამიანები ალლაჰს დაივიწყებენ, რამაც შესაძლოა, საზოგადოების განადგურებამდე და მისი მიწის პირისაგან აღგვამდე მიგვიყვანოს. შესაბამისად მსგავსი საშინელი დასასრულისგან კაცობრიობის გადასარჩენად, აუცილებელია, ისლამის გავრცელებას დიდი ყურადღება მიექცეს.

მაგრამ აქვე უნდა ავლნიშნოთ, რომ ეს მისია უდიდეს მოთმინებასა და გამძლეობას მოითხოვს. იმედი არასდროს უნდა დავკარგოთ, რადგან მართლმორწმუნის მიზანია, დედამიწაზე არ დარჩეს ადგილი, სადაც ჭეშმარიტების სიტყვა მიტანილი არ იქნება. ღვთისმოსავეები, რომლებსაც ყოველთვის ახსოვდათ, რომ განკითხვის დღეს ყველაფერზე პასუხის გაცემა მოუწევდათ, ქადაგებას აგრძელებდნენ და ცოდვილებს რელიგიური კანონების დაცვისკენ მოუწოდებდნენ. ყურანში ამის შესახებ შემდეგია ნაბრძანები:

„და აკი, იკითხეს ზოგიერთმა მათგანმა: „რისთვის შეაგონებთ ხალხს, რომელსაც ამოწყვეტს ალლაჰი ან დასჯის სასტიკად?!“

მიუგეს: „თავის გამართლებისთვის თქვენი ღმერთის წინაშე, და ეგების თავი დაიცვან ცოდვისგან.“ (არაფ 7/164)

ყურანის ცნობილი განმმარტებელი ელ-მალის ჰამდი იაზირი ამ აიათს შემდეგნაირად ხსნის: ჭეშმარიტებისაკენ ადამიანთა მოხმობა წმინდა მისიაა, რომლის შესრულება სიცოცხლის ბოლომდე, თითოეული მუსლიმისთვის აუცილებლობას წარმოადგენს. ამასთან ერთად, არანაირ გარემოებაში იმედის დაკარგვა არ შეიძლება. როგორც უნდა დაეშვნენ მორალურად ადამიანები, როგორი შეუფერებელი ქმედებებიც უნდა ჩაიდინონ, მუსლიმმა მათ გულწრფელად სიკეთე უნდა უსურვოს.

საიდან არის ცნობილი, რომ ის ადამიანები, რომლებიც ამ დრომდე არავის უსმენდნენ, შესაძლოა, ხვალ თქვენ სიტყვებს ყურს მიუგდებენ და ცოდვებს განერიდებიან? და თუ ისინი ჭეშმარიტების გზაზე მთლიანად არ დადგებიან, შეუფერებელი ქმედებების ჩადენას მაინც დაანებებენ თავს და შედეგად სამუდამო სამყოფელში, მართალია უმნიშვნელოდ, მაგრამ ტანჯვა მაინც შეუმსუბუქდებათ. ნებისმიერ შემთხვევაში, უმჯობესია ქადაგებების გაგრძელება, ვიდრე ისლამისკენ მოხმობაზე უარის თქმა, რადგანაც ეს უკანასკნელი ნიშნავს, ჩვენი საზოგადოების განდგომილი წევრების გამოსწორების მცირედი იმედის დაკარგვასაც კი. ყველასთვის ცნობილია, რომ თუ ბოროტებას თავის გზაზე წინააღმდეგობა არ ხვდება, ის სწრაფად ვრცელდება. ამიტომ, მაშინაც კი, თუ მუსლიმს არ აქვს საშუალება ადამიანთა მორალური გახრწნა შეაჩეროს, იმედის დაკარგვა არ შეიძლება და საჭიროა, ჭეშმარიტების ქადაგების გაგრძელება.“ (ჰაფიზი ქურან დილი, 4, 2313)

ალლაჰის შუამავალი ამბობდა, რომ ყველაფერი, რაც ალლაჰის გულისთვის არ კეთდება, დასაღუპავადაა განწირული, რადგან ამისგან სარგებელი არავის აქვს. ამიტომ, საჭიროა, ალლაჰის გულისთვის გულწრფელად და თავგანწირულად ადამიანებს ისლა-

მისკენ მოვუხმოთ. მერკანტილური მიზნებით ქადაგებებისა და დარიგებების კითხვას გამჩენი ღმერთისთვის არანაირი ფასი აქვს. უზენაესი ალლაჰი გვაფრთხილებს იმის შესახებ, რომ საკუთარი მოვალეობის შესრულებისთვის დაჯილდოებას არავისგან უნდა ველოდოთ, ყურანში ვკითხულობთ:

„გაჰყევით, ვინც საზღაურს არ ითხოვს თქვენგან და ჭეშმარიტ გზაზე ადგანან!“ (იასინი 36/21)

შუამავალთა მისია მხოლოდ ჭეშმარიტებისკენ ადამიანთა მოხმობაში მდგომარეობს, ხოლო რაც შეეხება იმას, გამოსწორდება თუ არა ადამიანი, ეს დამოკიდებულია ყოვლისშემძლე ალლაჰის ნებაზე. ამასთან დაკავშირებით წმინდა ყურანში ნათქვამია:

„და მორჩილ იყავით ალლაჰისა და მორჩილ იყავით შუამავლისა, ხოლო თუ პირს იბრუნებთ, ჩვენი შუამავლის ვალი მხოლოდ აშკარა უწყების გადმოცემაა.“ (თალაბუნი 64/12)

დარიგება, რომელიც ბრძენმა ლოყმანმა თავის შვილს ნაუკითხა, გვიჩვენებს, თუ როგორ უნდა მოიქცეს ჭეშმარიტების მსახური, როდესაც ადამიანებს სწორ გზაზე დადგომისკენ მოუხმობს..

„ჰეი, შვილო ჩემო! აღავლინე ლოცვა, უბრძანე აკეთონ კეთილი, აუკრძალე აუგი და მოითმინე ის, რაც თავს დაგატყდეს. უეჭველად, ეს კატეგორიულად გასაკეთებელი საქმეებია!“ (ლუყმანი 31/17)

შუამავალი თავგანწირულად შრომობდა ამ ასპარეზზე. ადამიანებისთვის ხელის ჩაკიდებით და მათი ჭეშმარიტების ნათლისკენ წაყვანით, დაულალავად ასრულებდა თავის უმაღლეს მისიას. ამასთან ის, მხოლოდ ალლაჰს ეყრდნობოდა და მისგან ჯილდოს მიღებას იმედოვნებდა. ცნობილია მრავალი ჰადისი, რომლებშიც გადმოცემულია მისი ღირსებებისა და პრინციპულობის შესახებ, როდესაც საუბარი ისლამისკენ ადამიანთა მოხმობას ეხებოდა.

დათო ღიმიტრაქი

ჩვენ თუ არ ვისწავლეთ, სხვა გვასწავლის ჭკუასა!

ერთ-ერთ რიგით მუსლიმს, რომელსაც არანაირი რელიგიური განათლება არ ჰქონდა მიღებული, თავისუფალ დროს, ძირითადად მეგობრებთან ერთად, სოფლის „ბირჟაზე“ ატარებდა, ერთ დღესაც, მის წინ გაჩერდა ავტომობილი „ჯიპი“, რომელშიც სხვა მრწამსის, სასულიერო პირები ისხდნენ, მიესალმნენ და ჰკითხეს:

-ახალგაზრდებო, ხომ არ იცით აქ ეგრეთწოდებული „დრაბილკები“ სად მუშაობენო?

-ახალგაზრდამ უპასუხა: აქვე, მეზობელ სოფელში მუშაობენ, ადგილი თუ გაქვთ გამოგყვებით და გაჩვენებთო, თან ახალგაზრდა იმ სოფელში სპორტის წრეზე დადიოდა.

აღნიშნულ სოფლებს შორის მანძილი, დაახლოებით 3 კილომეტრი იყო, მაშინ როდესაც ამ გზის გასავლელად 5-7 წუთი სრულიად საკმარისი იყო, მათ ეს გზა დაახლოებით 30-

35 წუთში დაფარეს, მთელი ამ დროის განმავლობაში, „მას“ სახელით მუსლიმს, რელიგიის შესახებ ელაპარაკებოდნენ, ერთ-ერთი საუბრობდა ძირითადად, სახელი, გვარი, ყველაფერი გამოჰკითხეს...

ჰკითხეს - აჭარელი მუსლიმი ხარო?- დიახ. უპასუხა ახალგაზრდამ.

სასულიერო პირი განაგრძობდა - არ გინდა მოინათლო?

-ახალგაზრდამ პასუხს არ დააყოვნა და მტკიცედ უპასუხა -არა! „მუსლიმად დავიბადე და მუსლიმად მოვკვდებიო“.

-უთხრეს: ჩვენ წაკითხული გვაქვს ბიბლია და ყურანიც, შედარებით ბიბლია ავირჩიეთ. შენ მუსლიმურად მონათლული თუ ხარ, წინცვეთა გაკეთებული თუ გაქვსო?

ვინაიდან და რადგანაც, ახალგაზრდას არანაირი რელიგიური განათლება არ ჰქონდა მიღებული,

როგორც საზოგადოებაშია გავრცელებული, მაშინ მასაც წინცვეთა მუსლიმურ ნათლობად მიაჩნდა, შესაბამისად უპასუხა რომ დიახ, წინცვეთა მაქვს გაკეთებული და მუსლიმურად მონათლული ვარო. უთხრეს -18 წლის ბიჭი ხარ, ლოგიკურად აზროვნება შეგიძლია, დაფიქრდი უბრალოდ, თქვენთან მონათლვას/წინცვეთას ექიმი ასრულებს, რომელსაც არანაირი რელიგიური განათლება არ აქვს მიღებული და რომელიც შესაძლოა არამუსლიმი, ან ქრისტიანი, ან საერთოდ ურწმუნოც კი შეიძლება იყოს, ჩვენთან კი მონათვლას, მხოლოდ სასულიერო პირი ასრულებს, რომელიც შესაბამისად განათლებული და უფლებამოსილია.

დაფიქრდი ამ ყველაფერზე, გაანალიზე და რომელი უფრო მართებულად მიგაჩნია მითხარიო?...

რა უნდა ეთქვა ახალგაზრდას, მაშინ, როცა სარწმუნოების შესახებ არაფერი არ იცოდა, რადგან წინაპრები მუსლიმები ჰყავდა და თვითონაც ამიტომ იყო მუსლიმი, უთხრა რომ მართლა დასაფიქრებელია, მაგრამ მაგ საკითხთან დაკავშირებით, არაფერი არ ვიცის.

გააგრძელეს - იცი, მუჰამედს 300-მდე ცოლი ჰყავდა, ხოლო იესოს ცოლი საერთოდ არ მოუყვანია, რადგან იესომ მიწიერ ცხოვრებას, მთლიანი დროის ღვთისმსახურებაში გატარება არჩიაო.

-ახალგაზრდამ უთხრა: მუჰამედს 300 ცოლი თუ ჰყავდა არ ვიცოდი, მაგრამ უცოლოდ სიკვდილს არც

მე არ ვაპირებ, ერთ ცოლს აუცილებლად მოვიყვანო. უთხრეს: მართალია იესოს ცოლი არ ჰყავდა, მაგრამ ცოლის მოყვანას არც ჩვენი სარწმუნოება არ კრძალავსო, შეგიძლია მოინათლო და ცოლიც მოიყვანოო.

ბევრ სხვა საკითხებთან დაკავშირებითაც ისაუბრეს...

ცოდნა, მართლაც რომ ყველაზე კარგი იარაღია! მაგრამ უიარაღოსთან, აკრძალული იარაღის გამოყენება, გაუმართლებელი და ყოვლად მიუღებელია.

როგორც გაიკვია, სწორედ ასეთ მდგომარეობაში აღმოჩნდა ეს ახალგაზრდა, რადგან „ექიმის ნათლობის“; „300 ცოლისა“ და მსგავსი გამოგონილი ცილისწამებებით ცდილობდნენ მის გადაბირებას.

ბოლოს უთხრეს: თუ ჩვენს მსგავსად მონათლვას გადაწყვეტ, იცი სადაც ვართო, ასე დაემშვიდობნენ ერთმანეთს.

ამ ამბავმა დიდი გავლენა იქონია ახალგაზრდაზე და დააფიქრა, ნუთუ მართლა შესაძლებელია ათეისტმა, ქრისტიანმა ან სულაც ურწმუნომ, პიროვნება „მუსლიმად მონათლოს“?!

კარგი ნათქვამია- „ვინც ეძებს, ის ყოველთვის პოულობსო“.

სწორედ იმ წელს, ორგანიზაცია „სადას“ შუამდგომლობით, ახალგაზრდა ჩაირიცხა ბათუმის პედაგოგიურ ინსტიტუტში, რელიგიათმცოდნეობისა და მითოლოგიის ფაკულ-

ტეტზე, სწორედ აქ მოღვაწე, განათლებული და ღირსეული პედაგოგების მიერ, გაეცა ყველა იმ კითხვას პასუხი, რომელიც ახალგაზრდას მოსვენებას არ აძლევდა.

„300-მდე ცოლს“; „მუსლიმად მონათლვასა“ და კიდევ მრავალ ცილისწამებას აეხადა ფარდა...

„სადაში“ სწავლის პერიოდში, ახალგაზრდამ რამდენჯერმე წაიკითხა წმინდა ყურანი, პარალელურად კითხულობდა ბიბლიასა და სხვა სასულიერო ლიტერატურას, რამდენადაც გასაკვირი არ უნდა იყოს, წინცვეთასთან დაკავშირებით, ბიბლიაში (ახალსა და ძველ აღთქმაში) უფრო პირდაპირი და მკაფიო მოწოდებებია, ვიდრე ყურანში, უფრო მეტიც, წინცვეთა ისლამში, მონათლვის მნიშვნელობას სულაც არ ატარებს, მაგრამ წინცვეთა ერთ-ერთი მნიშვნელოვანია, მატერიალური სისუფთავეა, რომელიც ღმერთის ნებით, წინამორბედ შუამავალთათვისაც გაუკეთებიათ, აქვე მოვიყვანო ბიბლიიდან მაგალითებს, სადაც ნათლად არის გადმოცემული, რომ ისა (იესო) შუამავალს და იაჰია (იოანე) შუამავალს, (ღმერთმა დალოცოს ორივე) წმინდა წიგნის ბიბლიის თანახმად წინცვეთა ჩაუტარდათ!

„მერვე დღეს მოვიდნენ ბავშვის წინადასაცვეთად და უნდოდათ დაერქმიათ მამამისის სახელი ზაქარია.“ (ლუკა 1/59).

„როგორც კი რვა დღე შესრულდა მის წინადასაცვეთად, დაარქვეს მას სახელი იესო“ (ლუკა 2/21).

ისლამამდელ რელიგიებში, წინცვეთის მნიშვნელობასთან დაკავშირებით, მრავალი მაგალითის მოყვანაა შესაძლებელი, თუმცა წმინდა წიგნიდან მოყვანილი ზემოთხსენებული წინადადებები, სრულიად საკმარისია არსში ჩასანვდომად.

ისლამამდელ პერიოდში წინცვეთა, არაბებში მხოლოდ ჰიგიენურ დატვირთვას ატარებდა, ხოლო შემდგომ მუჰამედ შუამავლის (ს.ა.ს) წინცვეთის მნიშვნელობაზე გამახვილებული ყურადღებისა და მოწოდებების ნიადაგზე, წინცვეთამ მუსლიმთათვის სულიერი დატვირთვაც მიიღო.

წმინდა ყურანში ნაბრძანებია: **“ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! შეისმინეთ ალლაჰსა და მის შუამავლისა, როცა მოგიწოდებენ იმისაკენ რაც სიცოცხლეს განიჭებთ...”**. ყურანი 8/24.

მუჰამედ შუამავლი (ს.ა.ს) შემდეგნაირად ბრძანებს:

„**ისლამს ვინც მიიღებს, (საკმაო) ასაკშიც რომ იყოს წინცვეთა გააკეთოს**“.

„**ოთხი რამ არის, რაც შუამავალთა სუნნეთთაგანია: წინცვეთა, ...**“ (თირმიზი).

მიუხედავად იმისა, რომ წინცვეთასთან დაკავშირებით წმინდა ყურანში პირდაპირი ბრძანება არ არის, ისლამის სიმბოლოდ მიიჩნევა.

ალლაჰის მიერ, ჯებრაილ (გაბრიელ) ა.ს ანგელოზისა და მუჰამედ (ს.ა.ს.) შუამავლის მეშვეობით, ადამიანთათვის დაწესებულ ყოველ ბრძანებაში, სიკეთე და სიბრძნე არის მოთავსებული, მისგან სიკეთისა და მადლის მიღება, ღვთისმოშიშებითა და ცხოვრებაში გატარებითაა შესაძლებელი.

ღმერთო დიდებულო! გვატარე სწორი გზით, შენს მიერ, წყალობად გამოგზავნილი შუამავლების კვალდაკვალ, შენს მიერ მოწონებული, კეთილი საქმეების კეთება და შენი კმაყოფილების მოპოვება გვარგუნე ნილად... აამინ!!!

ზურაბ მიქელაძე

ნათესაური კავშირის შენარჩუნება და მნიშვნელობა

ისლამში ერთ-ერთი საკითხი, რომელზეც ძალიან დიდი ყურადღება არის გამახვილებული, ნათესავეებს შორის ურთიერთობის დაცვა და გაღრმავებაა. ჩვენ მუსლიმი საზოგადოება ვალდებული ვართ ნათესავეებთან ხშირი მისვლა-მოსვლა გვქონდეს, ერთიმეორეს დავეხმაროთ და ერთმანეთის პრობლემები გავიზიაროთ. ასევე ჩვენ გვმართებს ბედნიერი დღეები გავიზიაროთ და გაჭირვებისას ერთმანეთს მატერიალური და მორალური დახმარების ხელი გავუწოდოთ. ერთიმეორე ყოველთვის უნდა მოვიკითხოთ. თუ შორს იმყოფებიან, ხანდახან ერთ-

მანეთს ვესტუმროთ, წერილები გავუგზავნოთ ან ტელეფონით ვესაუბროთ. დღეს ამისათვის ძალიან ბევრი საშუალებები არსებობს, მათ შორის სოციალური ქსელი. ყოველთვის საჭიროა, ახლობლების უფლებების დაცვა და მათთან კარგი ურთიერთობების შენარჩუნება. ნათესავეებისადმი დახმარებას ისლამი კეთილმოქმედ ნაბიჯად თვლის. თითოეული მუსლიმი პასუხისმგებელია საკუთარ ოჯახსა და ნათესავეებზე. ნათესაური კავშირის ისეთი პრინციპული და მნიშვნელოვანი საკითხია, რომელზედაც უზენაესი ალლაჰი ყურანში შემ-

დეგს მოგვინოდებს. „ჰეი, ადამიან-
ნო! გეშინოდეთ თქვენი ღმერთის,
რომელმაც გააჩინათ თქვენ ერთი
სულისგან, და გააჩინა მისგან მეწყ-
ვილე (მეუღლე) მისი, ხოლო მათ
ორისგან გაამრავლა უამრავი კაცი
და ქალი. გეშინოდეთ ალლაჰისა,
ვისითაც ურთიერთობთ ერთმა-
ნეთს შორის და გაუფრთხილდით
ნათესაურ კავშირებს. შეჭველად,
ალლაჰი ზედამხედველია თქვენი!“
(ნისა 4/1) ამ აიათში უზენაესი ალ-
ლაჰი ნათესავებს შორის კავშირის
შესახებ საუბრობს და აღნიშნავს,
რომ ეს საქმე თითოეულ ადამიანი-
სათვის მნიშვნელოვანია. აგრეთვე,
ალლაჰი ახლობლებისა და ნათესა-
ვების ურთიერთობებს ძალიან დიდ
ყურადღებას აქცევს და ადამიანს
ყველაფრისმომცემი ალლაჰის წყა-
ლობისაკენ მოუწოდებს. სარწმუ-
ნოების მიხედვით, ნათესავებთან
ერთად, მეზობლების, მეგობრების,
ამხანაგებისა და ნაცნობების მონა-
ხულებაც საჭიროა.

ალლაჰის მიერ ამ დონეზე ნათე-
საური კავშირის მიმართ გამოჩენილ
ყურადღებას, ადამიანის მხრიდა-
ნაც შესაბამისი რეაგირება სჭირდე-
ბა. მოპირდაპირე მხარე, რაც უნდა
ცუდად მოგვექცეს, ჩვენი მხრიდან
საჭიროა პირველ რიგში იმევეყნის
შესახებ დაფიქრება და მათ მიმართ
კარგად მოქცევა. ერთმა კაცმა შუ-
ამავალს უთხრა: შუამავალო! მე
ნათესავები მყავს. მათ მოსანახუ-
ლებლად დავდივარ, მაგრამ ისინი
ჩემთან არასდროს მოდიან. სიკეთეს
ვუკეთებ, მაგრამ ისინი ყოველთვის
ცუდით მპასუხობენ. მე მათ კარგად
ვექცევი, ისინი კი ცუდად მეპყრო-
ბიან. შუამავალმა უპასუხა:

„თუ მართლა შენი ნათქვამის
მიხედვით იქცევი, მაშინ მათ ცხელ
ნაცარს აყრი. შენ თუ ასე მოქცევას
გააგრძელებ, ალლაჰის დახმარება

*შენს მხარეს იქნება!“ (მუსლიმი, ბირ-
რი, 22)*

კიდევ ერთ ჰადისში ნათქვამია:
„ნათესავის მხრიდან სიკეთის გა-
კეთების შემთხვევაში, სიკეთითვე
პასუხის გამცემი, ნათესაური კავ-
შირის დამცველად არ მოიხსენი-
ება. არამედ ნათესაური კავშირის
დამცველი ადამიანი ის არის, ვინც
მის მიმართ ცუდის გამკეთებელსაც
სიკეთით უპასუხებს“. (ბუჰარი, ედები,
15)

ალლაჰის შუამავალი გვამც-
ნობს, რომ განკითხვის დღეს,
როდესაც არსად გარდა არშისა
ჩრდილი არ იქნება, შვიდი ჯგუფის
ხალხი მცხუნვარე მზის სხივებისა-
გან დაცული იქნება. ერთ—ერთი
ჯგუფის წევრები ისინი იქნებიან,
ვისაც ერთმანეთი უყვარდათ და
ალლაჰის გულისთვის ერთმანეთს
ხვდებოდნენ. თანამიმდევრებიც ამ-
ხანაგის და ნათესავის სიყვარულს
დიდ მნიშვნელობას ანიჭებდნენ. ამ
საკითხის შესახებ უამრავი მაგალი-
თებია გადმოცემული. აბდულლაჰ
იბნ მესუდმა ქუფადან მედინაში

მის სანახავად ჩამოსულ მეგობრებს ასე მიმართა: ერთად რომ დასხდებით, ერთიმეორის პრობლემებს თუ იზიარებთ? მათ უპასუხეს: მაგ წესს არასდროს ვღალატობთ. ერთმანეთის მოსანახულებლად დადიხართ? დიახ, აბუ აბდურრაჰმან, ზოგიერთმა ჩვენგანმა ცოტა ხანს რომ მუსლიმი ძმა ვერ დაინახოს, მაშინვე სანახავად წავა და მის მდგომარეობას გაიგებს. ასეთი ლამაზი პასუხის მოსმენის შემდეგ, ამ ძვირფასმა თანამიმდევარმა უთხრა: თუ თქვენ ასეთ ცხოვრებას გააგრძელებთ, მაშინ ყველაზე ლამაზი ურთიერთობის მომსწრე გახდებით. (დარიმი, მუყადდიმე, 51.)

ამრ ბინ აბასის მიერ გადმოცემულ ჰადისში, მოთხრობილია შემდეგი: „კარგად ვიცოდი, რომ ყველა ადამიანი ღრმა უმეცრებაში იმყოფება და ერთმანეთს არაფერ სასარგებლოს უკეთებენ, რადგან კერპებს ეთაყვანებიან. ამ შფოთიან დროს გავიგონე, რომ არის ერთი ადამიანი, რომელმაც საზოგადოებას საგანგე-

ბო მნიშვნელობის ცნობები შეატყობინა.

მისი ნახვის დაუოკებელი სურვილი გამიჩნდა და ამ ადამიანის ძებნა დავიწყე. ბოლოს ის მექქაში ვნახე და მაშინვე ვკითხე: *ვინ ხარ? მან მიპასუხა: მე შუამავალი ვარ! რას ნიშნავს შუამავალი? მე ალლაჰმა გამომგზავნა! და რა მისიით გამოგგზავნა? გამჩენმა გამომგზავნა, რათა კაცობრიობას ვაუწყო, რომ ნათესავებთან კარგი ურთიერთობა შეინარჩუნონ. მე კერპების დასაწვრევად და ადამიანებისთვის იმისკენ მოსახმობად მოვედი, რომ ალლაჰს მოზიარე არ დაუწესონ.* (მუსლიმი მუსაფირინ 294) აბუ ეიუბ ელენსარის მონათხრობის მიხედვით, ერთხელ ალლაჰის შუამავალთან ერთი ადამიანი მივიდა და თხოვა: ალლაჰის შუამავალო მასწავლე რაიმე ისეთი ქმედება, რომლის წყალობითაც სამოთხესთან მიახლოებასა და ჯოჯოხეთიდან დაშორებას შევძლებ. მუჰამმედ შუამავალმა მას უთხრა: *ეთაყვანე გამჩენს და მას მოზიარედ არავინ დაუწესო. სწორად შეასრულე ლოცვა, გადაიხადე ზეჰათი და კარგად მოექეცი ნათესავებს! როდესაც კითხვაზე პასუხმიღებული ეს ადამიანი მიდიოდა, ალლაჰის შუამავალი გვერდით მდგომ ამხანაგებს მიუბრუნდა და უთხრა: თუ ეს ადამიანი ყველაფერ ამას განუხრელად შეასრულებს, აუცილებლად სამოთხეში მოხდება.* (მუსლიმი იმანი 14)

მაშინ, როდესაც ნათესაური კავშირების მოფრთხილება და შენარჩუნება სამოთხეში მოხვედრის მიზეზი შეიძლება გახდეს, ამავე დროს ნათესავებთან ყოველგვარი ურთიერთობების განწყვეტას ღვთიური რისხვის გამოწვევა შეუძლია.

„ალლაჰი ბრძანებს: „*მე ვარ რაჰმანი. რაც შეეხება „რაჰიმს“, მოცე-*

მული სიტყვა წარმოქმნილია ჩემი სახელიდან. ის, ვინც ამას იცავს, წყალობას გავუწევ, ხოლო მას, ვინც ამ კავშირებს შეწყვეტს, ჩემ წყალობას მოვაკლებ“. (ებუ დაუდი ზეჟათი 45) ასევე შუამავალი გვამცნობს მათ სავალალო მდგომარეობის შესახებ, რომლებმაც ნათესავებთან ურთიერთობა შეწყვიტეს, ალლაჰის შუამავალი აბუ ჰურაირას მიერ გადმოცემულ ჰადისში ამბობს: „პარასკევის წინა საღამოს ადამიანთა ყველა ქმედებას ალლაჰს წარუდგენენ, თუმცა იმათი კეთილი საქმეები, რომლებმაც ნათესავებთან ურთიერთობა განწყვიტეს არ მიიღება“. (იბნი ჰანბელი 2/284)

ყოველთვის უნდა გვახსოვდეს, რომ იმ ახლო ნათესავებისათვის განეული ყოველგვარი დახმარება, რომლებიც მნიშვნელოვან სიძნელეებს განიცდიან, უფრო ღვთისწიერი საქმეა, ვიდრე უცხოთათვის განეული სიკეთე. ამ თემასთან დაკავშირებით ალლაჰის შუამავალი ამბობდა: „მგ ზავრისთვის გაცემული მონყალებისთვის ერთი ჯილდო იწერება, ხოლო ნათესავისთვის გაცემულისთვის ორი. აქედან ერთი მონყალებისთვის, ხოლო მეორე ნათესაური ურთიერთობების მხარდაჭერისთვის“. (თირმიზი ზეჟათი 26)

მეორე ჰადისში ნათქვამია იმის შესახებ, რომ პირველ რიგში დახმარება ახლობლებს უნდა გაენიოთ. ალლაჰის შუამავალი დიდ პატივისცემას იჩენდა ნათესავების მიმართ. იგი უბრალო რჩევებითაც თანამიმდევართა ყურადღებას ნათესაური ურთიერთობების მხარდაჭერასა და შენარჩუნებაზე ამახვილებდა. ამასთან თვითონაც ხშირად ეწვეოდა ხოლმე მათ, მიუხედავად იმისა, შორეული ნათესავები იყვნენ ისინი თუ ახლო.

ერთი სიტყვით, ყველა მუსლიმმა გარემოებებისგან დამოუკიდებლად, როგორც ახლო, ასევე შორეული ნათესავები უნდა დააფასოს და ვალდებულია, ამისკენ სხვა ადამიანებსაც მოუწოდოს. დიდად სამწუხაროა, რომ ჩვენ დროში ახლო ნათესავებსაც კი ვივიწყებთ, რომელთაც ჩვენიდან მხოლოდ მცირე მანძილი აშორებთ. მაგალითად, როდესაც ჩვენი ბაბუის ბიძაშვილზე გვესაუბრებიან, მივიჩნევთ, რომ ჩვენ შორის დიდი მანძილი არსებობს. ჩვენ მათთან არ დავდივართ და არც ისინი გვსტუმრობენ. ეს მოვლენა განსაკუთრებით მეგაპოლისებში არის გავრცელებული. ეს ისე უნდა გავიგოთ, როგორც ჩვენზე თავსმოხვეული უცხო კულტურის ზეგავლენა, რომლის დროსაც თანდათანობით ვივიწყებთ ჩვენს ნათესაურ ტრადიციებს. მუსლიმური საზოგადოების კულტურა დაფუძნებულია თბილ ურთიერთობებზე, რომელიც დროთა განმავლობაში ახლობლობისა და სისხლით ნათესაობის ხასიათს იძენს. მაშასადამე, ჭეშმარიტი მუსლიმი ამ კავშირების გამყარებას უნდა შეეცადოს და ნათესაური ურთიერთობების განწყვეტას თავი საგულდაგულოდ აარიდოს.